

İsmet Paşanın nutku

Ankara: Hukuk Mektebi

8 / 7 / 1929

Muhterem efendiler, Değimli Hanunlar, Değimli Efendiler,
Hukukta yüksek tahsillerini bitiren efendilerin bugün diplomalarını kendilerine vermekle bahtıyırım. Hukuk tahsilini bitiren efendilerin hissettikleri bahtıyarlığı hepimiz, bu hayatı geçirdiğimiz için, anlıyacak vaziyetteyiz.

Efendilerim,

Kendilerine bahtıyarlık hissettiren sebepler içinde bence en mühim, çok seneler süren tahsil hayatında hiç kimseye minneti olmadan, yalnız kendi gayretinin, kendi çalışmasının kendi öğrenmesinin semresi ve neticesi olarak bir şahadetnameyi ve hücceti ele almalarıdır. (Alkışlar)

Hakkı alınan bir imtihan neticesi, hayatta birçok muvaffakiyetler için pürüssüz, temiz, insanı hiç bir küçük hisse düşürmiyen başlı başına bir abidedir. Bu noktada ısrar edişimin sebebi vardır: çünkü bunun tahsil hayatında aksi telakkisine de o kadar husumetim vardır, Yani tahsil hayatında liyakatsiz ve istihkaksız alınan her numarayı ve geçirilen her kademeyi alanlar için leke, verenler için bir fenalık telâkki ederim (Alkışlar)

Bir vesile ile bir defa daha bu mektepte demiştim ki muhterem hocalarımız size öğretirken ve tedrisleri neticesini sizden isterken sert, çetin olsunlar. Bugün öyle oldukları için diploma alan efendilerin hayata girişlerinde kendileri, aileleleri ve mensup oldukları cemiyet mevkletimiz için bir istinat ve selâmet noktası görüyor. Bir cemiyette her türlü suiistimal vaki olabilir. ve her biri ayrı ayrı zaraftır, çekinilmeye değer. Fakat suiistimalerin en fena si, hayata yeni atılan talebeye haksız olarak, yanlış olarak vaziyet ve not vermektir. En çok nefret ettiğim suiistimal talebeye haksız sınıf geçirmek için haksız olarak yanlış numara vermektir. (Alkışlar.)

Bu söylediklerimi bu vatanda okuyanlar ve okutanlar dikkatle işideceklerdir. Sebep ne olursa olsun, haksız ve fena numara veren adama, bir cemiyette en büyük fenalığı yapmağa elatmış bir adam gözü ile bakmak lâzımdır.

Fena talebe yetiştirmek o talebeye istihkaksız olarak numara vermektir.

Hayata yeni başlayan bir genç, müşkülata uğradıkça kendi kabiliyet ve istidadının tahammül ettiği yolu behemehal bulur. Bunu ona gösterecek olan, ona numarayı verenlerin istikamet ve dürüstlüğüdür. Eğer bazan fena not veren hocalar bulunursa bunlar tıpkı hasta bir çocuğa, çocuğun arzu etmediği ilâcı veren doktor vaziyetindedirler. (Sürekli alkışlar.)

Fena yetişmiş adam ailesi için zararlıdır. Çünkü onun tuttuğu yanlış istikamet çekilmez, dayanılmaz bir yük olacaktır.

Efendiler, elinde yanlış bir şahadetname ile cemiyete çıkan adamın memlekete zararı sizin tasavvur edebileceğinizden çok fazladır. Bir cemiyete en muzır adam ehliyetsiz olduğu halde selâhiyet sahibi olundur. (Alkışlar.) Ehliyetsiz ve selâhiyet sahibi adam tahsil zamanında islah olunamazsa, hayatın ceryanı esnasında güç islah olunur. Bu adam bütün hayatında ilmin, liyakatın ve çalışkanlığın düşmanı olacaktır. söyleyerek söylemiyerek... Onun için, Efendiler, diploma alırken, geçirdiğiniz uzun tahsil hayatında hakkınız olarak aldığımız numaraları bugün büyük bir muzafferiyetin verdiği mefharret gibi, elinizde bir hüccet olarak tutabilirsiniz. Onlarla iftihar edebilirsiniz. Sizin iftiharınız bizim iftiharımızdır. (Alkışlar.)

Bundan sonra hayata gireceksiniz. Hayatta muvaffakiyet için hatırıma gelen bir iki sırrı size söylemek isterim; bunlar belki her gün gördüğümüz ve işittiğiniz sözlerdir. Bir defa da ben söylemiş olayım:

Bir defa size vazifeseverlik tavsiye ederim. Vazifeseverlik ilk andan itibaren kanaat ve tahammül yükler. Vazifeseverlik, ilk anda teveccüh eden vazifeyi sevmek demektir. Sevmek, buradan başlar. Geniş bir vatanda cemiyetin bin bir ihtiyaçları içinde her birinize düşecek vazifeler, esasında, ruhundan sarfı nazar, manzarası ve hatta hayata olan tesiri itibarıyla asla bir olmayacaktır.

Size teveccüh edecek herhangi bir vazifenin kudsiyeti vardır. Vazife asla hor görülemez ve asla hor görmeyiniz. Bunda ısrar edişinin sebebi vardır. Çünkü insan mektepten çıkarken artık öğrenecek bir şey kalmamış ve her hususta hayatta herkesle müsavi olmuş hissini kendi nefsinde duyacaktır ve biz de duymuşuzdur. Sizin de duymanızı gayet tabii görürüm. Sonra türlü hayalat yapılabilir. Nefiste duyulan bütün bu hisler sevimlidir; nefse itimadı gösterir. Sonra cemiyette en yüksek vazifelere liyakat hissini kendisinde duymak; bunların hepsi güzel şeylerdir. Fakat tatbik âleminde, hayata hakikaten hayat gözü ile girdiğiniz zamanda ilk düşüneceğiniz şey: « Bu vazife bana teveccüh etmiştir. Bu vazifeyi ifa edeceğim » demektir. Vazifeseverlik buradan başlar; ondan sonra muvaffakiyet ve sebat gelir.

Hayatta muvaffakiyetin başı kanaatte ve tahammüldedir. Kanaatkâr olmak lâzımdır. müşkülât karşısında tahammül etmek, dişini sıkmak lâzımdır. İnsan oğlunun kabiliyetinin derecesi ve hududu henüz keşfolunmamıştır. En büyük müşkülât ve ıstıraplar içinde kalıp çaresizlik hissettiğiniz zaman bilmelisiniz ki biraz daha tahammül ettiğiniz taktirde zafer yüzünü size çeçirecektir. (Alkışlar.) Demek istiyorum ki hayat sizden muhtelif safhalarında yeni yükler, yeni vazifeler, yeni tahammüller istedikçe siz ona karşı kanaatiniz ile, vazifeseverliğiniz ile, bünyenizde ve seciyenizdeki sarsılmaz kudretle daima mukavemet ederek müşkülâtı geçmek azminde sebat etmelisiniz. (Alkışlar.) Muvaffakiyetsizlik, muvaffakiyetsizlik, muvaffakiyetsizlik, bunların hepsi muvaffakiyet denilen neticeye varmak için atlanan kademelerden başka bir tesir yapmaz. (Alkışlar.) Size hayatınızda bir de liyakat hırsı tavsiye ederim. Yüksek tahsilinizi bitirdikten sonra bu tahsilinizi bitirmiş olmak zevki ile beraber içinizde bir sual ve ihtarı daima bulacaksınız. o da yüksek ilme varmak için şimdiye kadar elde ettiğiniz ancak bir anahtardan ibarettir. Serbest hayatınızda olsun veya resmi hayatınızda olsun kabiliyetinizi arttırmak,

ilminizi arttırmak için göstereceğiniz gayret, girdiğiniz meslekte en yüksek bir dereceye varmak için göstereceğiniz hırs ki herhangi bir cemiyeti en yüksek cemiyetler sırasına çıkaracak tılsım makamıdadır.

Liyakat hırsı ilk andan itibaren tecrübeyi ebecemiyetini gösterecektir. Saygı ile, dikkatle hayata baktığımız zaman sizden evel yetişmiş olanların da sizden bir gün ileride olduğunu derhal farkedeceksiniz. Bu size meslekdaşlarınız arasında, hayatta sizinle aynı meslekte bulunan diğer arkadaşlarınız arasında, bilenlerin, görmüş olanların, gorgülü olmaları manen aldıkları yüksek mevkii gösterecek ve onların kazandıkları da sizin istifadenize yol açacaktır. Bazı yerlerde gördüğüm tereddidi ve hastalığa asla itibar etmeyiniz. Bu tereddidi tecrübelerinin, çalışanların, yapanların herhangi bir suretle sizden evel işte bulunanların vaziyetlerini, bilgilerini ve tecrübelerini derhal istihfaf etmektedir. Bu zihniyette yetişen tembel olur; bütün hayatı ademî muvaffakiyetle geçer ve ömrü mutlaka kaldırım üzerinde biter. (Alkışlar.) Hayatta sonra gelenin evelden geri kalması gibi bir kaide yoktur. Bilakis sonra gelen evlekilerini mutlaka geçecektir. Yalnız ilk andan itibaren sizden evel hayata karışmış olanların tecrübelerini saygı ile görürseniz, onlardan olgun olan özleri alırsınız. Zaten liyakatinizi teslim ettiğiniz zaman herkes size derece derece, kademe kademe yol açar ve layık olduğunuz yere gidersiniz. Ama varacağınız derece liyakatle alınır; zorla sun'î olarak asla elde edilemez. Bunu daima hatırımda buldururuz. Bunun tılsımı hayatta liyakat hırsı ve tecrübeye görgüye ve alehtlak sizden evel gelenlerle saygı ile ve onlardan bir şey öğrenmek hevesiyle temas etmektir. Size bir de bütün bu söylediklerimden belki daha mühim olmak üzere seciye, istikamet tavsiye ederim. Arkadaşlar, hayatta en büyük muvaffakiyetlerle en fena girdaplar arasında bazan yarım açık bir kapı bulunur, asla seciye ve istikametten dönmeyiniz. Hazırlanmış koskoca bir ömür geçerken yarı açık kapılara bir defa gözünüz kayarsa orada gördüğünüz açık bir ufuk değil, umku bulunmayan girdaplardır. Bilhassa sizin mesleğinizde ilimsiz hiç bir şey olamaz. Fakat ilimle de, eğer seciye sağlam değilse, bir netice kazanılmaz; korkulur ki, ilim zararlı olmasın. Türk milletinin fıtrî istidadı hukukculuğa bilhassa müsaittir. mertlik, doğruluk, haklıyı sevmek gibi esaslı vasıflar türk milletine hâkim olmak hassasını bilhassa verir. Siz ona istinat ederek artık yolunuzda ilerler, mesleğinizin en yüksek kademelerine çıkarırsınız ve memleketinize en esaslı hizmeti yaparsınız. Mesleğiniz hakikaten memlekete büyük hizmetler ifa etmeğe istidadı olan bir hayat yoludur. Hâkim ve hukukçu olacaksınız. Bilirsiniz ki Efendiler bu memleketin belki birkaç asırdanberi öğradığı fena vaziyetlerin belki en başında cemiyetin nizamındaki ahenksizlik ve haksızlık vardır.

Cemiyetin nizamında ahenk ve hakkı muhafaza edecek olan hakimdir. Siz elinize bu kadar kuvvetli bir hizmet vasıtası almış olarak hayata atılıyorsunuz. Halk idaresi olan cümhuriyet her türlü esaslarını ve mefkûrelerinin şuurla, kanaat ve muhabbetle müdafasını cümhuriyetin hukukçularından bekler, siz buna muktedersiniz ve bu iktidarın memleketin inkişafında olan feyizli hizmetlerini gelecek nesiller daha iyi anlayacaktır.

Herhangi bir işe girişecek adam haksızlıktan kendini masum addetmezse hayatta hiç bir çalışmanın hedefi kalmaz. Anlıyorsunuz ya. Efendiler, hâkim sıfatı ile cemiyet içinde hakkı lâyük olana teveccüh etmek vazifesi efradı, aileleri olduğu kadar bütün cemiyeti huzur içinde çalışmağa sevkedecek olan başlı başına amildir.

2610.12m. 2. 207. 99.70

Büyük Gazi, bu müesseseyi hiç bir teşebbüsünde kendisine gelmemiş olan bir zevkle açtığı söylemiştir. Bu sözleri söyleyen Büyük İnsanın muvaffakiyetlerinin sayısız olduğunu bilirsiniz. Bu sayısız muvaffakiyetlerin bir teki, herhangi bir teki güzide bir adamın bütün ömrünü doldurmağa kâfidir. (Alkışlar, sürekli alkışlar)

Bununla beraber bu müesseseyi açmakta billhassa gösterdiği alâka Cümhuriyetin muasır hukuka ve onun yüksek mütehassıslarına verdiği ehemmiyeti canlandırmak içindir. (Alkışlar)

Eyvelâ, şunu da söylemek isterim ki muasır hukuk ve muasır hukukçu hak ve doğruyu, hak ve doğru olduğu için anlıyan ve yerine veren müessesedir, ve adamdır. Efendiler, yüksek ilminizi yüksek tahsilinizi hiç bir zaman haksızı haklı yapmak için icabında kullanılır bir hile vasıtası, asla zannetmeyiniz; asla addetmeyiniz. (Alkışlar) Size bugün söyleyecek fazla bir şeyim yoktur. Hayatta size muvaffakiyetler dilerim. Türk Cümhuriyeti hukuk ailesine girmekle yüksek mazhariyet ve yüksek mes'uliyet deruhde ediyorsunuz, faziletin yüksek ilhamları hayatta size rehber olsun. (Sürekli, şiddetli alkışlar)

Bogazici Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Kişisel Arşivlere İstanbul'da Bilim, Kültür ve Eğitim Tanıtı

Aziz Ogan Koleksiyonu

OGNIZM0100709